

Regionaal Archief Nijmegen ontsluit een schat aan gegevens... en heeft uw hulp nodig

Iedereen die geregeld door Nijmegen loopt, komt heel wat illustere stadgenoten tegen. Zoals oud-burgemeester Pieter Claude Bijleveld, naar wie de Bijleveldsingel is vernoemd. Of Dr. Claas Noorduijn, geneesheer-directeur van het Wilhelminaziekenhuis, die eveneens is vereerd met een straatnaambordje. Wilt u meer weten over deze belangrijke Nijmegenaren? Dan loont het de moeite om eens in de Nijmeegse bevolkingsregisters te duiken. Daar ligt een schat aan informatie over negentiende-eeuwse inwoners van Nijmegen, die nog nauwelijks ontsloten is.

Van papier naar digitaal

In 2011 heeft het Regionaal Archief alle Nijmeegse bevolkingsregisters uit de periode 1850-1890 gescand. Het gaat om 243 lijvige registers waarin de gemeente bijhield wie waar woonde. Van elke inwoner is onder meer de geboortedatum en -plaats, het geloof en het beroep geregistreerd. Om de gescande gegevens digitaal doorzoekbaar te maken, moeten ze worden overgetypt. Dat is zoveel werk, dat het Regionaal Archief de hulp inroept van vrijwilligers die graag met dit soort documenten werken. De scans zijn nu op de website www.velehanden.nl geplaatst. Deze site brengt al enkele jaren archiefinstellingen en vrijwilligers met elkaar in contact. Vrijwilligers van over de hele wereld die graag hun steentje bijdragen aan het toegankelijk maken van het Nijmeegs verleden, kunnen zich hier aanmelden en meteen aan de slag gaan.

Jong en oud, arm en rijk

Uit de Nijmeegse registers kunnen we onder meer opmaken dat de Waals-Hervormd burgemeester Bijleveld met zijn gezin en dienstmeisjes in de jaren 1850-1860 in de Muchterstraat woonde, en de Nederlands-Hervormde dokter Noorduijn enkele jaren op adres Markt 8 verbleef. Maar u komt in de Nijmeegse bevolkingsregisters natuurlijk niet alleen bekende stadgenoten tegen; alle inwoners - jong en oud, arm en rijk – passeren de revue. U kunt ook aan de hand van de registers dus ook de levens van - tot nu toe - volkomen onbekende stadgenoten traceren.

De bevolkingsregisters bevatten een schat aan informatie voor historisch geïnteresseerde Nijmegenaren, maar ook voor genealogen en historici. De registers maken bijvoorbeeld duidelijk wie er in een huis hebben gewoond en hoe de gezinssamenstelling was. Ook bieden zij aanknopingspunten voor statistisch onderzoek, zoals de spreiding van bepaalde beroepsgroepen of spreiding van geloof.

Een tijdrovende zoektocht

De omvang en gedetailleerdheid van deze informatie maken de bevolkingsregisters tot een historische bron van onschatbare waarde. Er is echter één probleem. De registers zijn niet makkelijk toegankelijk. Onderzoekers en andere belangstellenden moeten nu nog handmatig de handgeschreven naamindexen ('klappers') doornemen om te achterhalen in welk register men de betreffende persoon kan vinden. Wie bijvoorbeeld meer wil weten over de familie Bijleveld, moet alle klappers dus zorgvuldig doornemen op zoek naar die naam. Een buitengewoon tijdrovende zoektocht! Daarom is het Regionaal Archief een groot project begonnen om de bevolkingsregisters beter toegankelijk te maken. Daar is hulp bij nodig. Veel hulp.

Twaalf publieke vrouwen

Vrijwilligers hebben inmiddels een deel van de scans beschreven. Zij zijn daarbij al heel wat boeiende stadgenoten tegengekomen. Zo ontdekten ze een huis Op het kerkhof, naast de Sint-

Stevenskerk, waarvan de hoofdbewoner van beroep ‘tapper’ was, maar waar óók twaalf ‘publieke vrouwen’ stonden ingeschreven. Ook kwamen ze een man tegen van wie als beroep ‘water en vuur’ is vermeld. Het blijkt te gaan om een ‘water-en-vuurwinkel’, waar mensen water konden kopen dat op een vuur was opgewarmd. Ook verkocht hij gloeiende kolen, waarmee mensen hun eigen kolenkachel konden aanmaken of een stoof konden vullen.

Vele handen maken licht werk

Het grootste deel van de scans moet nog worden beschreven. Hulp is dus van harte welkom, want vele handen maken nog altijd licht werk! Heeft u af en toe tijd over en bent u benieuwd naar negentiende-eeuwse Nijmegenaren die in de registers ingeschreven staan? Meldt u dan aan op de website www.velehanden.nl. U kunt gewoon thuis en wanneer het u uitkomt meewerken aan het overzetten van de gegevens. Natuurlijk wil het Regionaal Archief Nijmegen vrijwilligers ook op een leuke manier belonen voor hun inspanningen. Als blijk van waardering voor uw hulp krijgt u spaarpunten voor iedere scan die u overtypt. Daarmee kunt u sparen voor bijvoorbeeld gratis scans van afbeeldingen uit de beeldbank van het Regionaal Archief. Heeft u vragen, neem dan contact op met de projectleider mevr. drs. Hella Timmermans: h.timmermans@nijmegen.nl.

Hella Timmermans
Regionaal Archief Nijmegen